

PŘEDNÁŠKA č. 10

Cestovní ruch a rekreace

Základní charakteristika cestovního ruchu v ČR

- **počet přenocování** v hromadných ubytovacích zařízeních v roce **2009 v ČR** meziročně klesl o šest procent na **36,9 milionu** (*že by hospodářská krize?*)
- **počet ubytovaných hostů** se snížil o 5,7 % na **12,1 milionu lidí**
- v loňském čtvrtém čtvrtletí **počet přenocování klesl** o 7,4 % a **hostů přijelo** o 6 % procent **méně** než ve stejném období minulého roku, méně bylo jak rezidentů, tak zahraničních hostů
- z prvních deseti nejčastěji přijíždějících národností **vzrostl počet příjezdů Rakušanů** o 17,3 %, **Španělů** o 11,8 % a **Italů** o 1,3 %
- pokračoval **vysoký úbytek turistů z Ruska**, kteří měli o 23,1 % méně příjezdů a 24,1 % přenocování a také hostů z **Velké Británie**

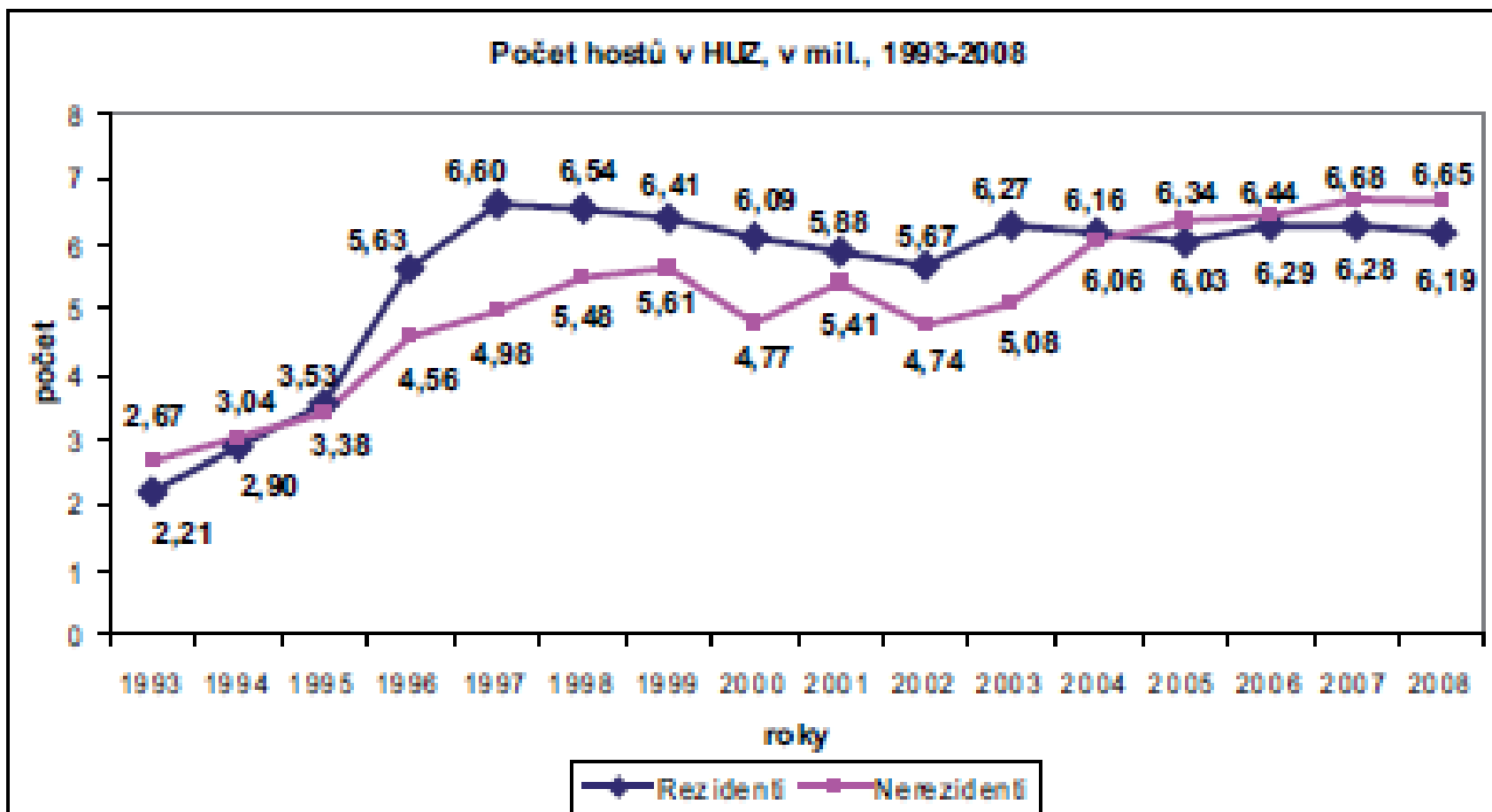
TURISTIKA V ČESKU

počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR
rezidenti a cizinci celkem

v milionech

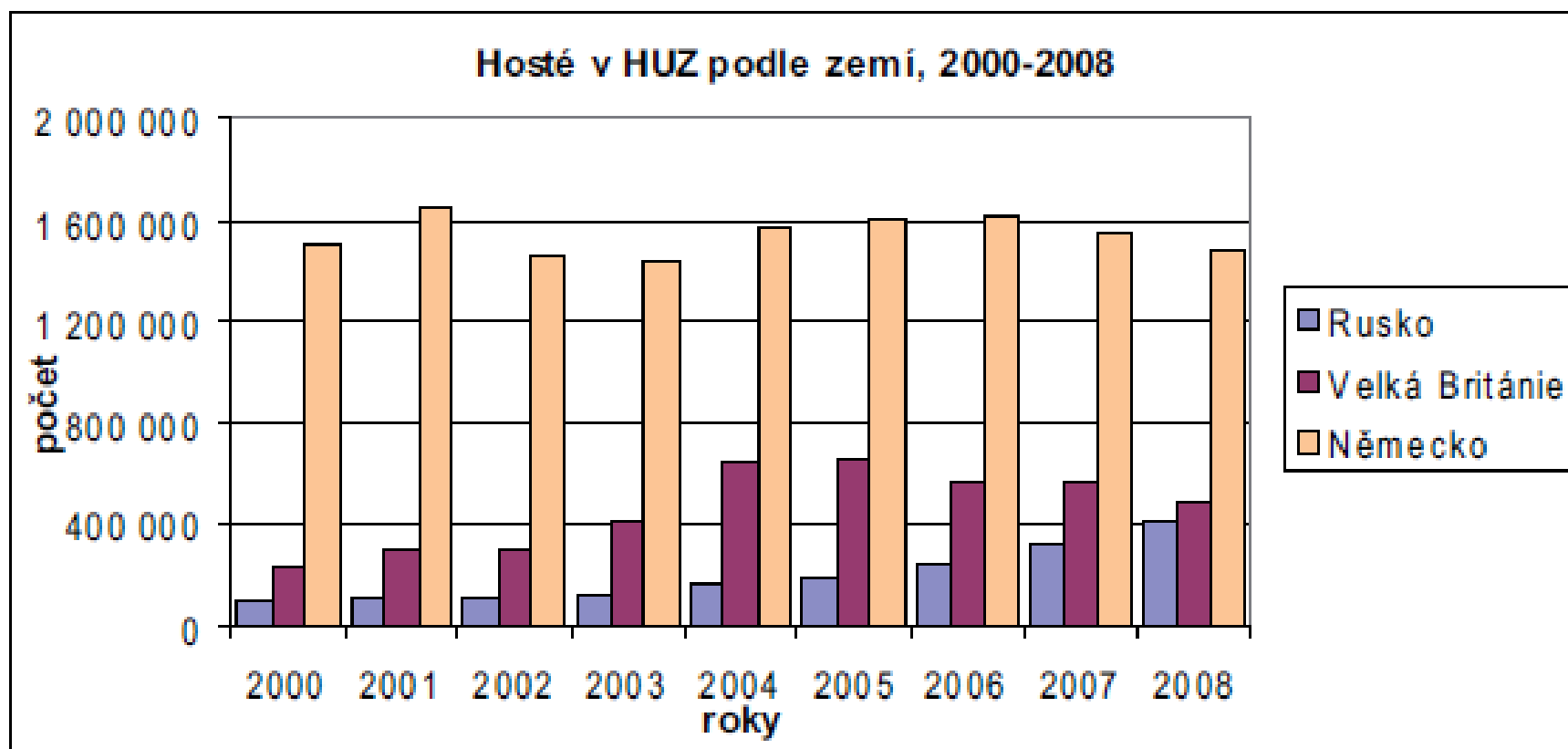

Graf č. 1: Hosté v HUZ, 1993–2008, v mil. osob

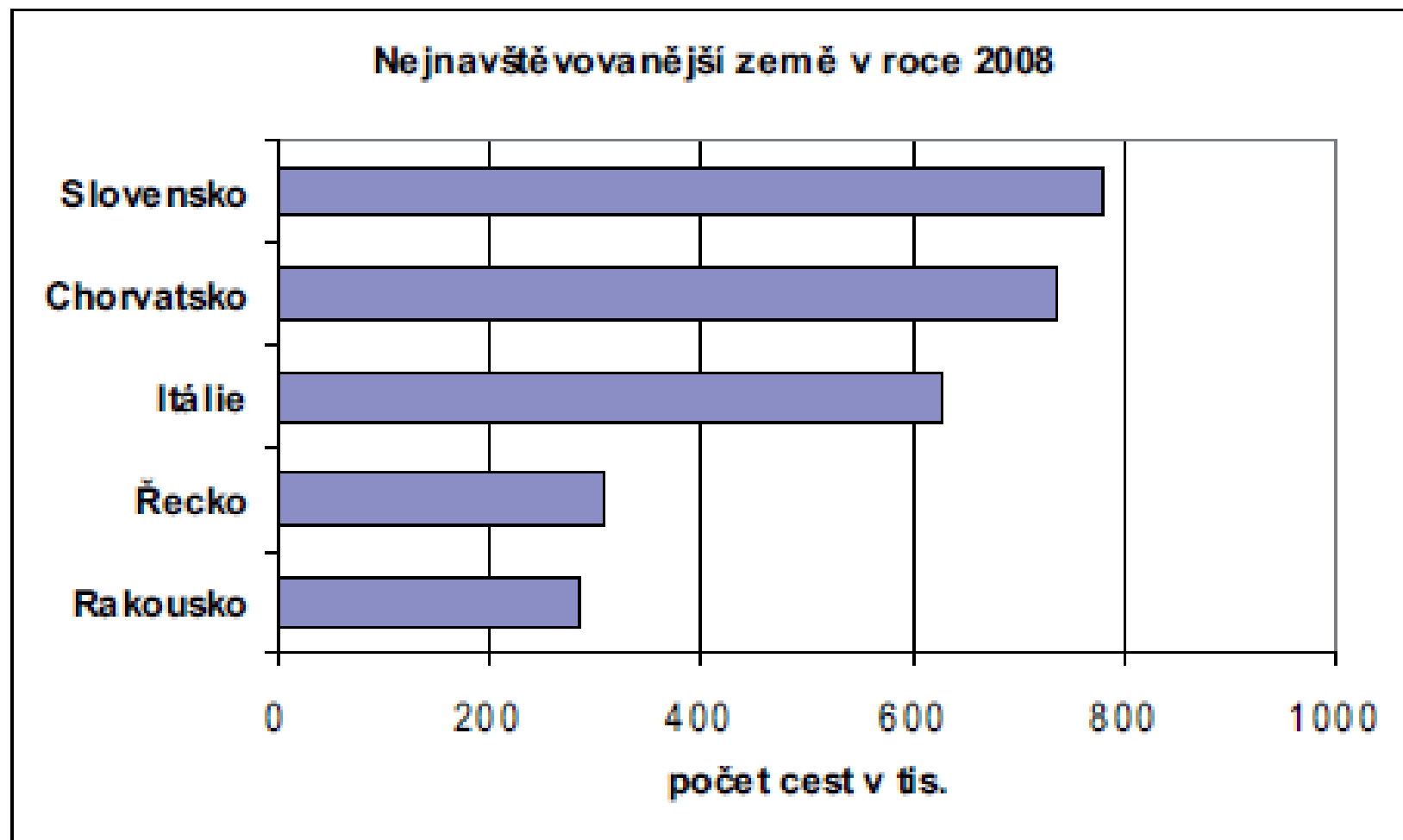
Zdroj: ČSÚ

Graf č. 2: Hosté v HUZ podle zemí, 2000–2008, v mil. osob

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 3: Delší cesty rezidentů do zahraničí podle cílové destinace, 2008, v tis.

Zdroj: ČSÚ

Ekonomický význam

- Česká republika je stále oblíbeným turistickým cílem zahraničních turistů
- V hotelích, penzionech a kempech se v roce **2006 ubytovalo 6,4 milionů cizinců**, což bylo o 3,8 % více než předchozí rok
- **Devizové příjmy státu z příjezdového cestovního ruchu** v roce 2006 činily podle údajů ČNB **133,7 miliardy Kč**
- V meziročním srovnání je to růst o celých 18 %, rok předtím těsně přesáhly hranici 113 miliard korun
- Cestovní ruch jako průmyslové odvětví se tak podílelo na **HDP 3,8 %**, na příjmech z **exportu 5,4 %**
- Oficiální podíl na **celkové zaměstnanosti** (odvětví ubytování a stravování) činí asi **4-5 %**, neoficiální 8-10 %

(proč takový rozdíl, kde je problém?)

- **Počet zahraničních turistů** do České republiky **poklesl v roce 2009** podle posledního průzkumu o **závratných 11 %**, což znamená, že k nám vloni přijelo pouze přibližně **6 milionů turistů**
- Česká republika se tak dostala ohledně poklesů **pod průměr celé Evropy**, jelikož podle údajů Světové turistické organizace (UNWTO) je **pokles počtu zahraničních turistů v Evropě letos pouze 8 %**
- Opět se tak ukazuje **nepřípravenost České republiky ohledně cestovního ruchu** a zcela chybějící koncepce, kdy naše země zaznamenává mnohem větší úbytky turistů než je evropský průměr
- **Důvodem poklesu totiž není jen současná ekonomická krize**, ale navíc **také trvalé neřešení notoricky známých problémů** (taxi, kapsáři, směnárný, bezpečnost apod.) a **chybějící turistická infrastruktura v mimopražských regionech** (gastronomické speciality, vhodná ubytovací zařízení apod.), což je **brzdou v případě tzv. druhých návštěv** především západoevropských turistů

Podíl cestovního ruchu na ekonomice státu, 1995 – 2005

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Podíl devizových příjmů z CR na HDP (v %)	5,5	7,1	6,9	6,8	5,8	5,9	5,5	4,2	4,2	3,9	3,8
Podíl devizových příjmů z CR na exportu (v %)	13,4	18,6	16,3	15,0	12,0	10,3	9,3	7,7	7,3	6,3	5,9
Podíl devizových příjmů z CR na devizových příjmech ze služeb celkem (v %)	42,8	49,8	50,9	50,6	44,8	43,5	43,8	41,7	45,8	43,1	43,0

Zdroj: Česká národní banka

(Jak to, že klesá podíl devizových příjmů z cestovního ruchu na HDP a na exportu)?

Tabulka č. 3: Satelitní účet CR v ČR

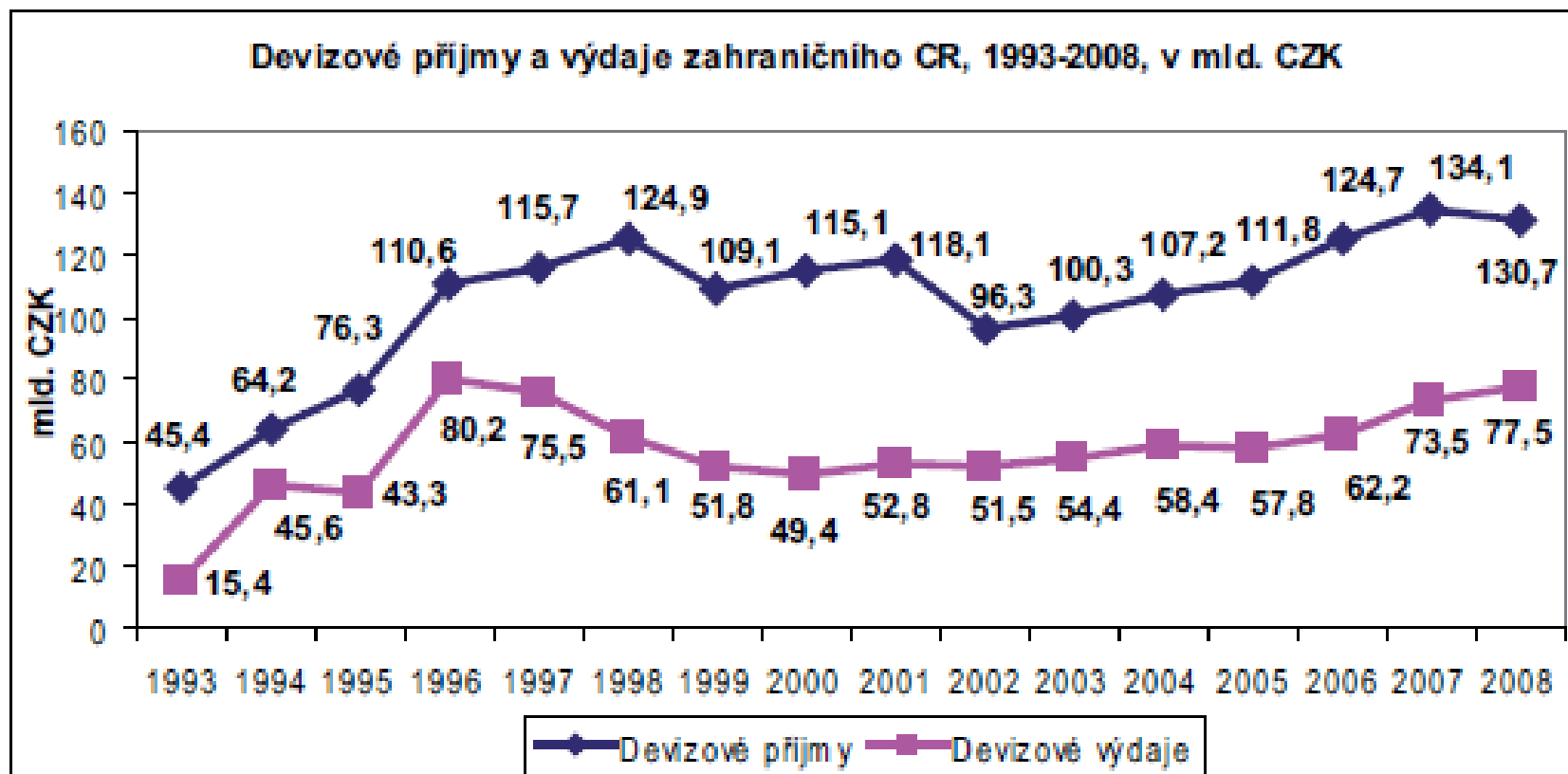
Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Podíl cestovního ruchu na HDP (v %)	3,4	3,5	3,2	3,0	2,9	2,8*
Počet zaměstnaných osob v CR	228 620	232 097	237 890	239 465	-	-

* prognóza Mag Consulting

Zdroj: CSÚ

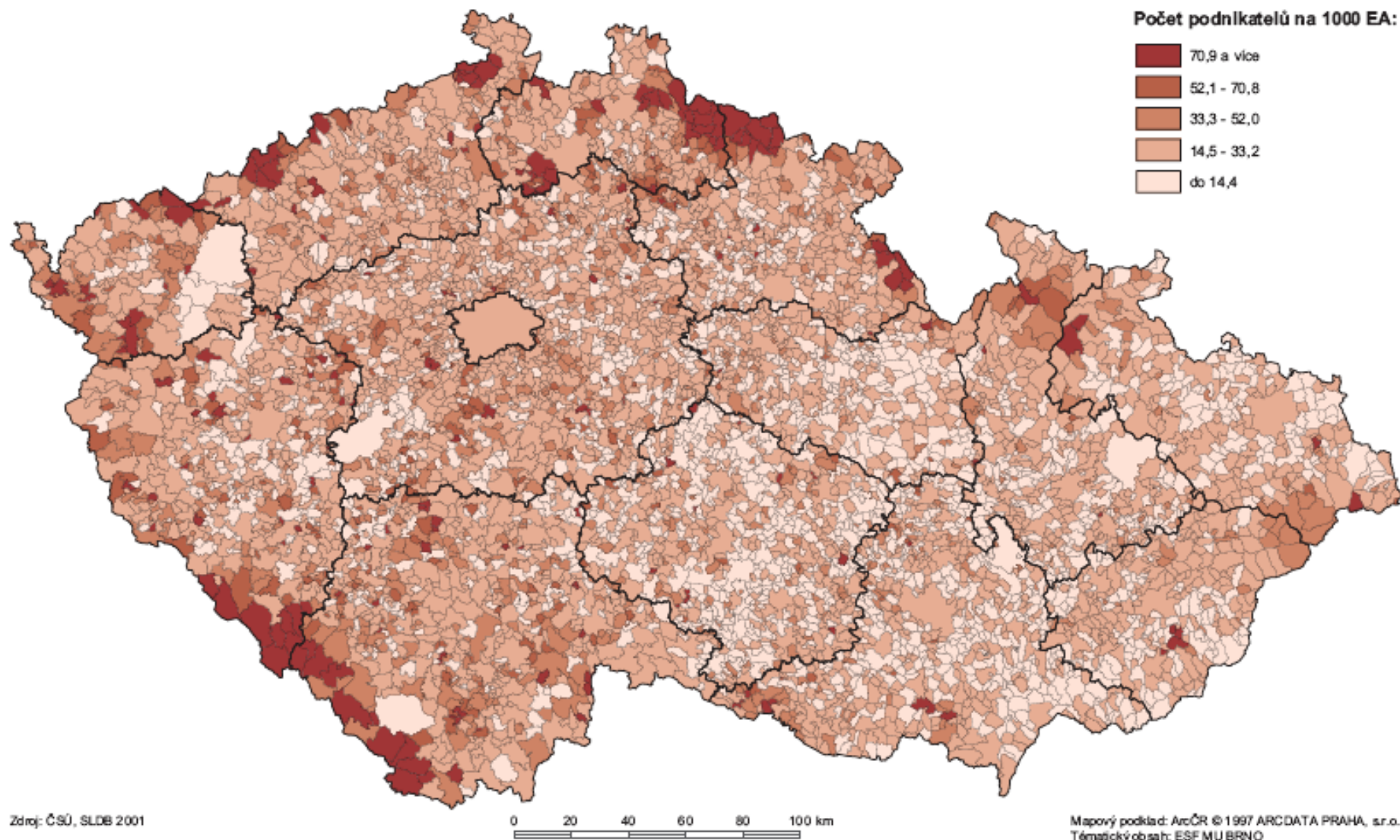
A další pokles do roku 2008, přitom to bylo období růstu..

Graf č. 6: Devizové příjmy a výdaje zahraničního CR, 1993–2008, v mld. CZK

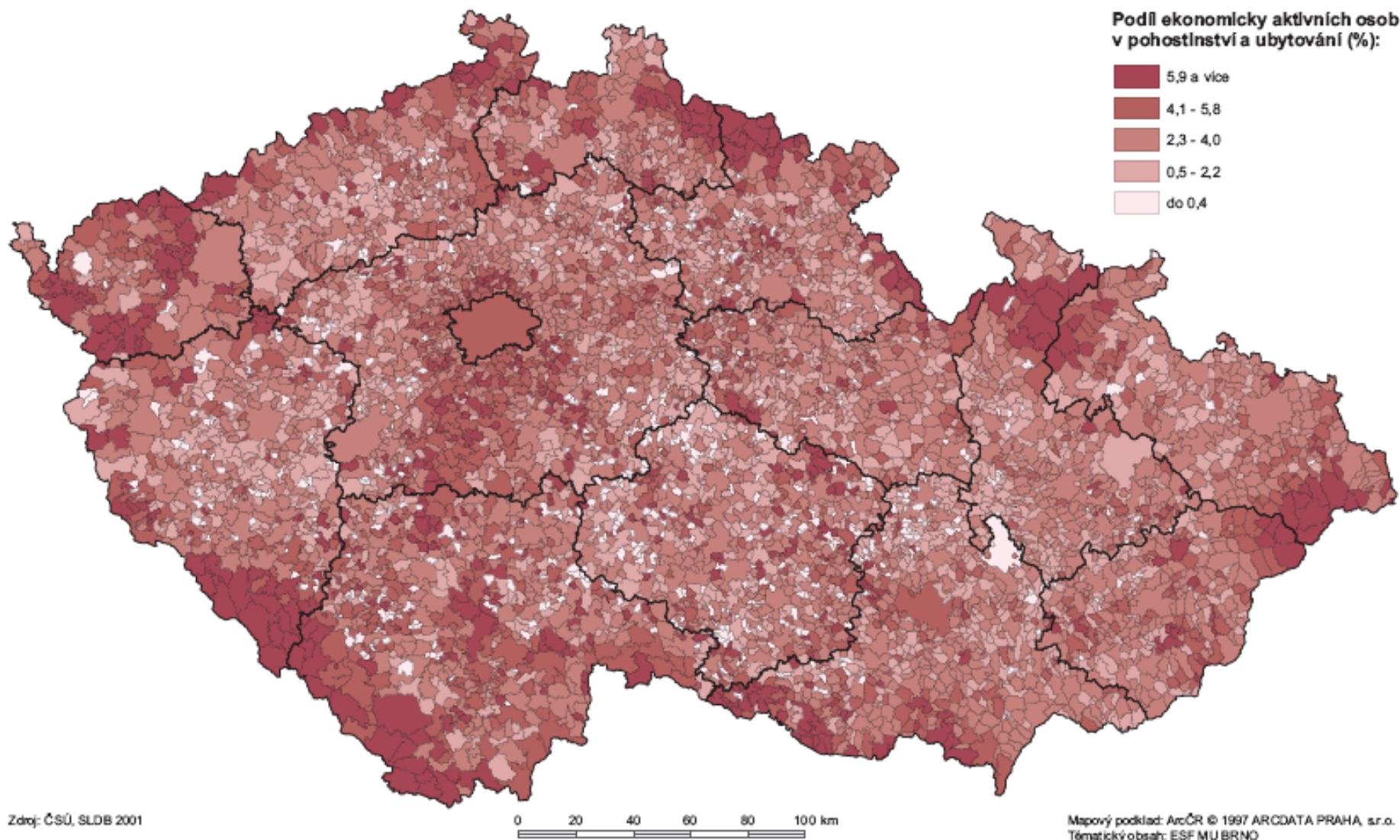

Zdroj: ČNB

PODNIKATELSKÁ AKTIVITA V CESTOVNÍM RUCHU

ZAMĚSTNANOST V CESTOVNÍM RUCHU

Nejvýznamnější země v mezinárodním cestovním ruchu (2006)

mezinárodní příjezdy			příjmy			výdaje		
Poř.	země	v mil. osob	Poř.	země	v mld. USD	Poř.	země	v mld. USD
1.	Francie	79,1	1.	USA	85,7	1.	Německo	73,9
2.	Španělsko	58,5	2.	Španělsko	51,1	2.	USA	72,0
3.	USA	51,1	3.	Francie	46,3	3.	Velká Británie	63,1
4.	Čína	49,6	4.	Itálie	38,1	4.	Francie	31,2
5.	Itálie	41,1	5.	Čína	33,9	5.	Japonsko	26,9
6.	Velká Británie	30,7	6.	Velká Británie	33,7	6.	Čína	24,3
7.	Německo	23,6	7.	Německo	32,8	7.	Itálie	23,1
8.	Mexiko	21,4	8.	Austrálie	17,8	8.	Kanada	20,5
9.	Rakousko	20,3	9.	Turecko	16,9	9.	Ruská federace	18,8
10.	Ruská federace	20,2	10.	Rakousko	16,7	10.	Jižní Korea	18,2
11.	Turecko	18,9	11.	Kanada	14,6	11.	Nizozemí	17,0
12.	Kanada	18,3	12.	Řecko	14,3	12.	Španělsko	16,7
13.	Malajsko	17,5	13.	Thajsko	12,4	13.	Belgie	15,4
14.	Řecko	14,3	14.	Mexiko	12,2	14.	Norsko	12,1
15.	Thajsko	13,9	15.	Nizozemsko	11,3	15.	Austrálie	11,7
34.	ČR	6,4	38.	ČR	5,0	45.	ČR	2,7

Zdroj: Tourism Highlights 2007; World Tourism Barometer 2007; (<http://www.unwto.org>).

International Tourist Arrivals						
Rank	Series ¹	Million		Change (%)		
		2007	2008*	07/06	08*/07	
1	France	TF	81.9	79.3	3.9	-3.2
2	United States	TF	56.0	58.0	9.8	3.6
3	Spain	TF	58.7	57.3	1.1	-2.3
4	China	TF	54.7	53.0	9.6	-3.1
5	Italy	TF	43.7	42.7	6.3	-2.1
6	United Kingdom	TF	30.9	30.2	0.7	-2.2
7	Ukraine	TF	23.1	25.4	22.1	9.8
8	Turkey	TF	22.2	25.0	17.6	12.3
9	Germany	TCE	24.4	24.9	3.6	1.9
10	Mexico	TF	21.4	22.6	0.1	5.9

International Tourism Receipts							
Rank		US\$				Local currencies	
		Billion		Change (%)		change (%)	
		2007	2008*	07/06	08*/07	07/06	08*/07
1	United States	96.7	110.1	12.8	13.8	12.8	13.8
2	Spain	57.6	61.6	12.8	6.9	3.3	-0.4
3	France	54.3	55.6	17.1	2.4	7.3	-4.6
4	Italy	42.7	45.7	11.9	7.2	2.5	-0.1
5	China	37.2	40.8	9.7	9.7	9.7	9.7
6	Germany	36.0	40.0	9.9	11.0	0.7	3.5
7	United Kingdom	38.6	36.0	11.6	-6.7	2.6	1.6
8	Australia	22.3	24.7	25.0	10.6	12.5	10.3
9	Turkey	18.5	22.0	9.7	18.7	9.7	18.7
10	Austria	18.9	21.8	13.5	15.4	4.0	7.5

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

(Data as collected by UNWTO, 2009)

Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)

- **zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky** sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod.
- Hotely, penziony, kempy, turistické ubytovny, ostatní...

Podle posledních údajů je v **České republice 7705 hromadných ubytovacích zařízení**, z toho je např:

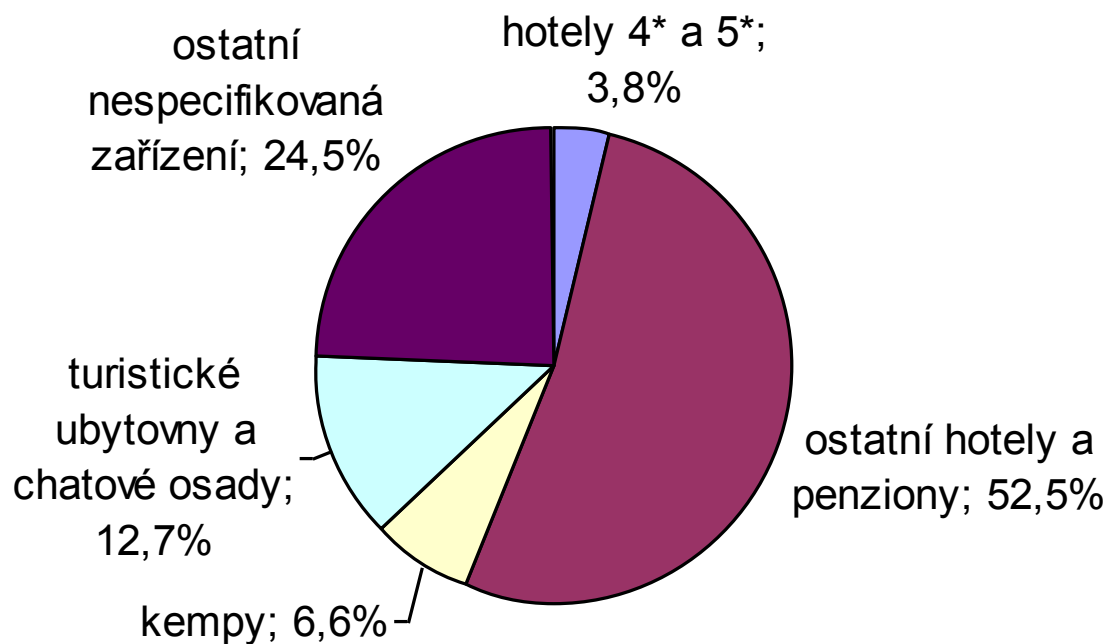
- 2459 pensionů
- 3* hotelů je 1039
- 4* hotelů je 360
- 5* hotelů je 41

Dopady krize: luxusní 4* hotely, které využívají turisté nejvíce, nabízejí nyní zcela běžně přenocování od 26 eur (670 Kč) za dvoulůžkový pokoj včetně snídaně

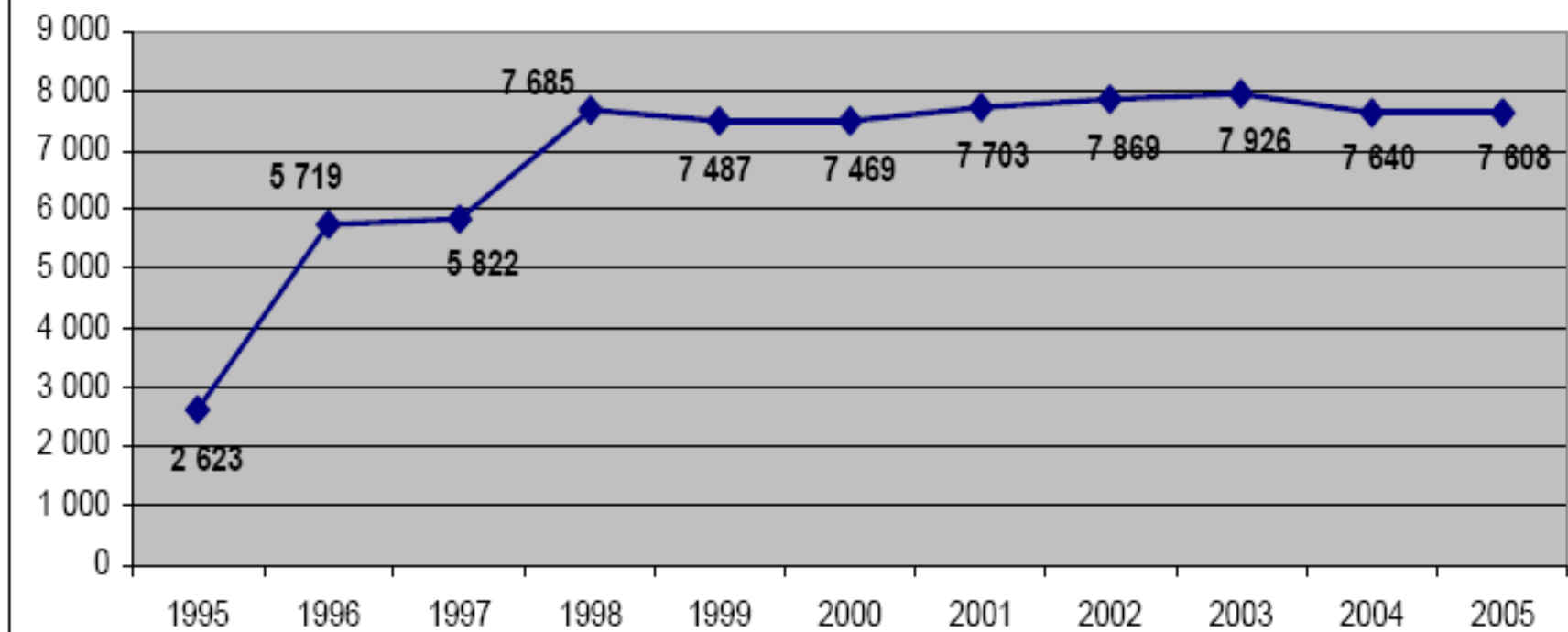
Jednolůžkový pokoj ve 4* hotelu je k dispozici od 20 eur (520 Kč) za noc včetně snídaně

Často jsou dnes v ceně také další služby (bazén, fitness..)

Typ hromadných ubytovacích zařízení (2005)

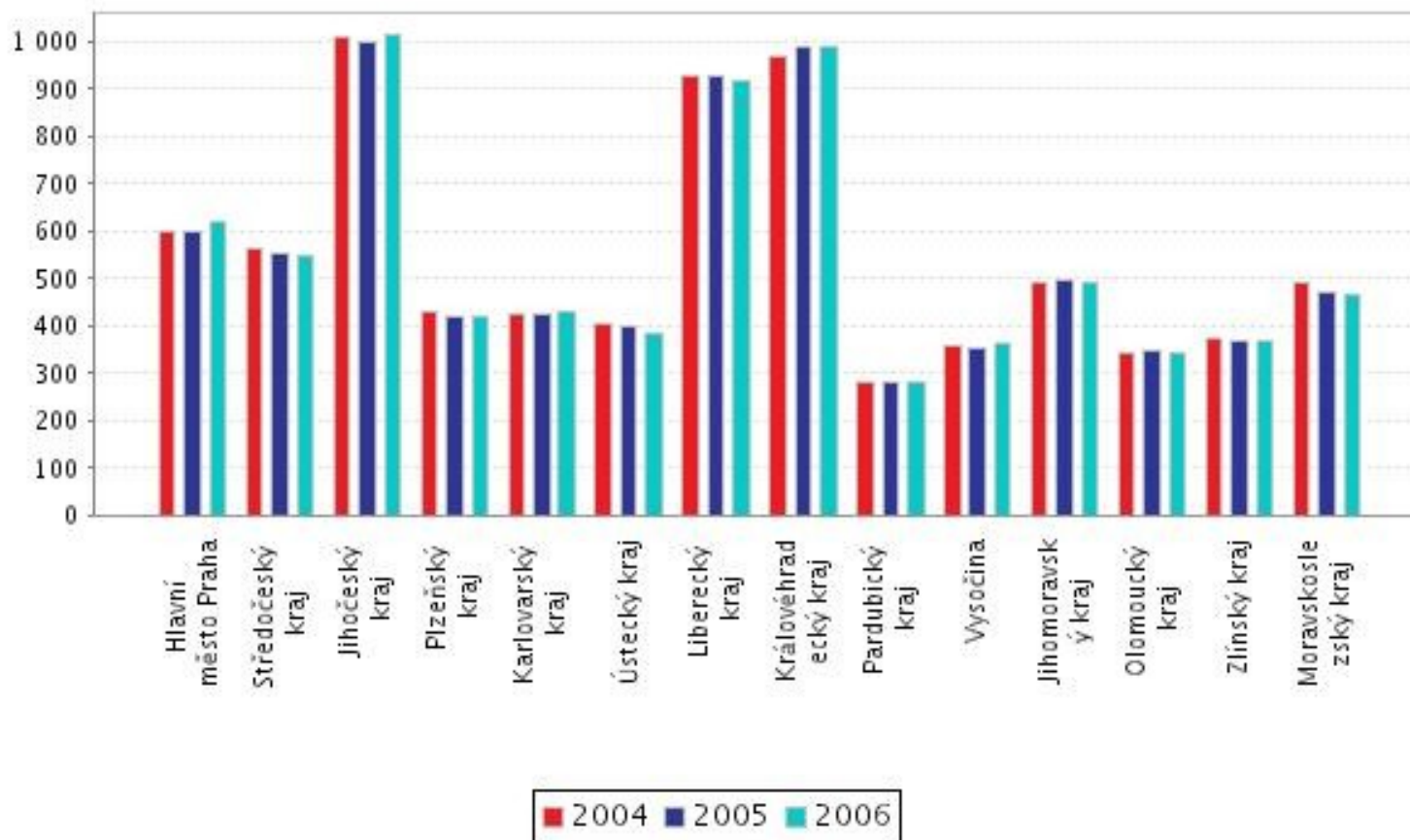

Počet hromadných ubytovacích zařízení v ČR, 1995 - 2005

Zdroj: Český statistický úřad

Hromadná ubytovací zařízení v krajích

Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v krajích (NUTS III)

Capacity of collective accommodation establishments in regions (NUTS III)

Rok	ČR celkem			
	počet zařízení	počet pokojů	počet lůžek	počet míst pro stany a karavany
Year	<i>CR Total</i>			
	<i>Number of Establishments</i>	<i>Number of Rooms</i>	<i>Number of Beds</i>	<i>Number of Places for Tents and Caravans</i>
	1	2	3	4
2000	7 469	169 655	437 440	41 692
2001	7 703	169 395	440 314	42 737
2002	7 869	170 645	445 611	47 036
2003	7 926	170 717	446 096	45 294
2004	7 640	164 675	433 214	48 743
2005	7 605	164 516	433 211	51 798
2006	7 616	167 582	441 968	53 338
2007	7 845	172 560	451 707	53 967
2008	7 705	180 162	466 832	53 118
2009	7 557	181 026	463 087	50 605

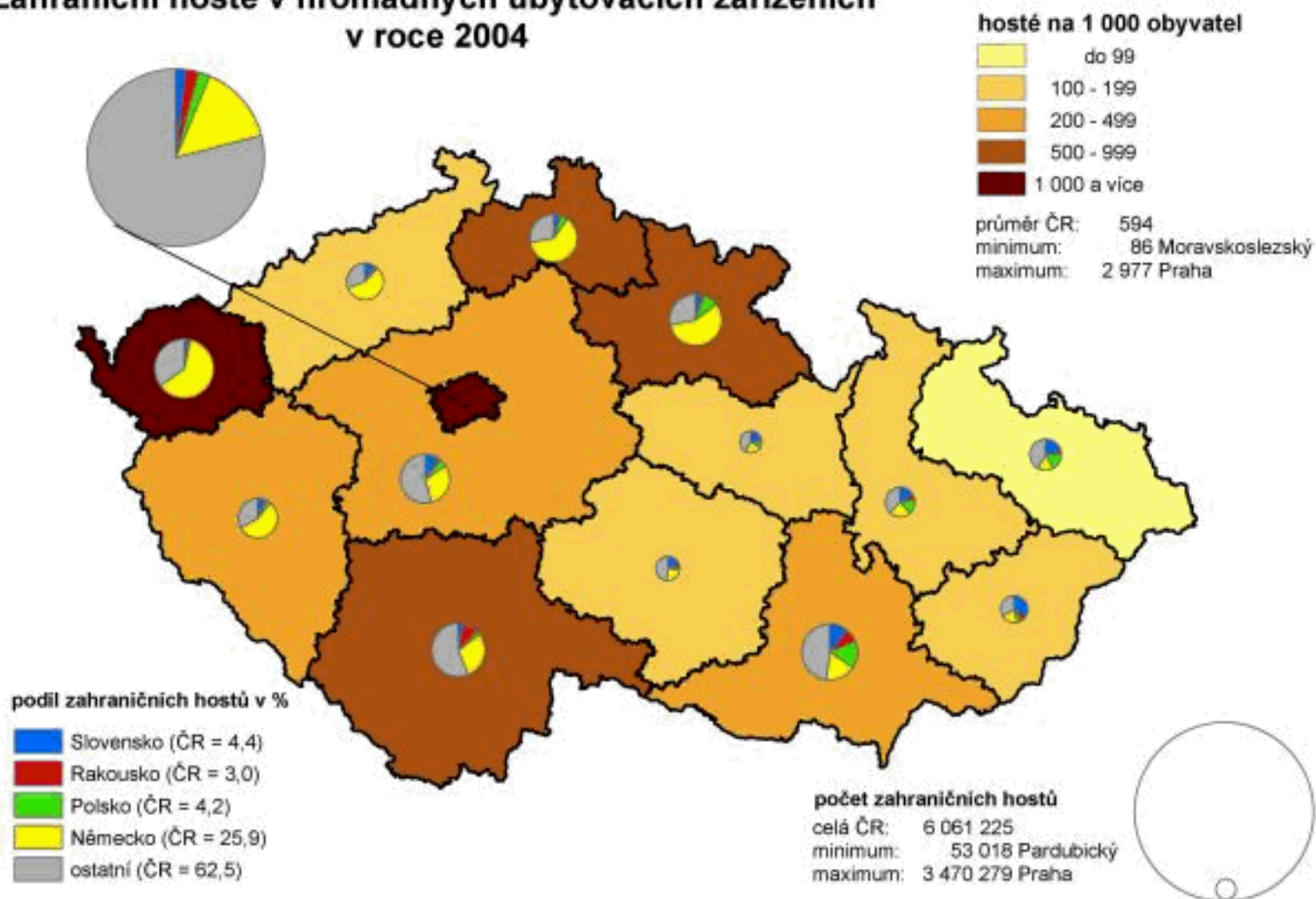
Hlavní město Praha			
počet zařízení	počet pokojů	počet lůžek	počet míst pro stany a karavany
<i>Capital Prague</i>			
<i>Number of Establishments</i>	<i>Number of Rooms</i>	<i>Number of Beds</i>	<i>Number of Places for Tents and Caravans</i>
6	7	8	9

502	30 986	68 379	808
527	31 717	68 854	848
566	32 910	71 160	1 103
594	32 592	70 824	1 168
598	31 387	68 913	1 221
597	30 355	66 351	1 261
619	32 122	69 650	1 260
654	34 371	74 602	1 275
656	38 013	82 809	1 633
653	38 646	83 132	1 512

Jihomoravský kraj			
počet zařízení	počet pokojů	počet lůžek	počet míst pro stany a karavany
<i>Jihomoravský Region</i>			
<i>Number of Establishments</i>	<i>Number of Rooms</i>	<i>Number of Beds</i>	<i>Number of Places for Tents and Caravans</i>
56	57	58	59

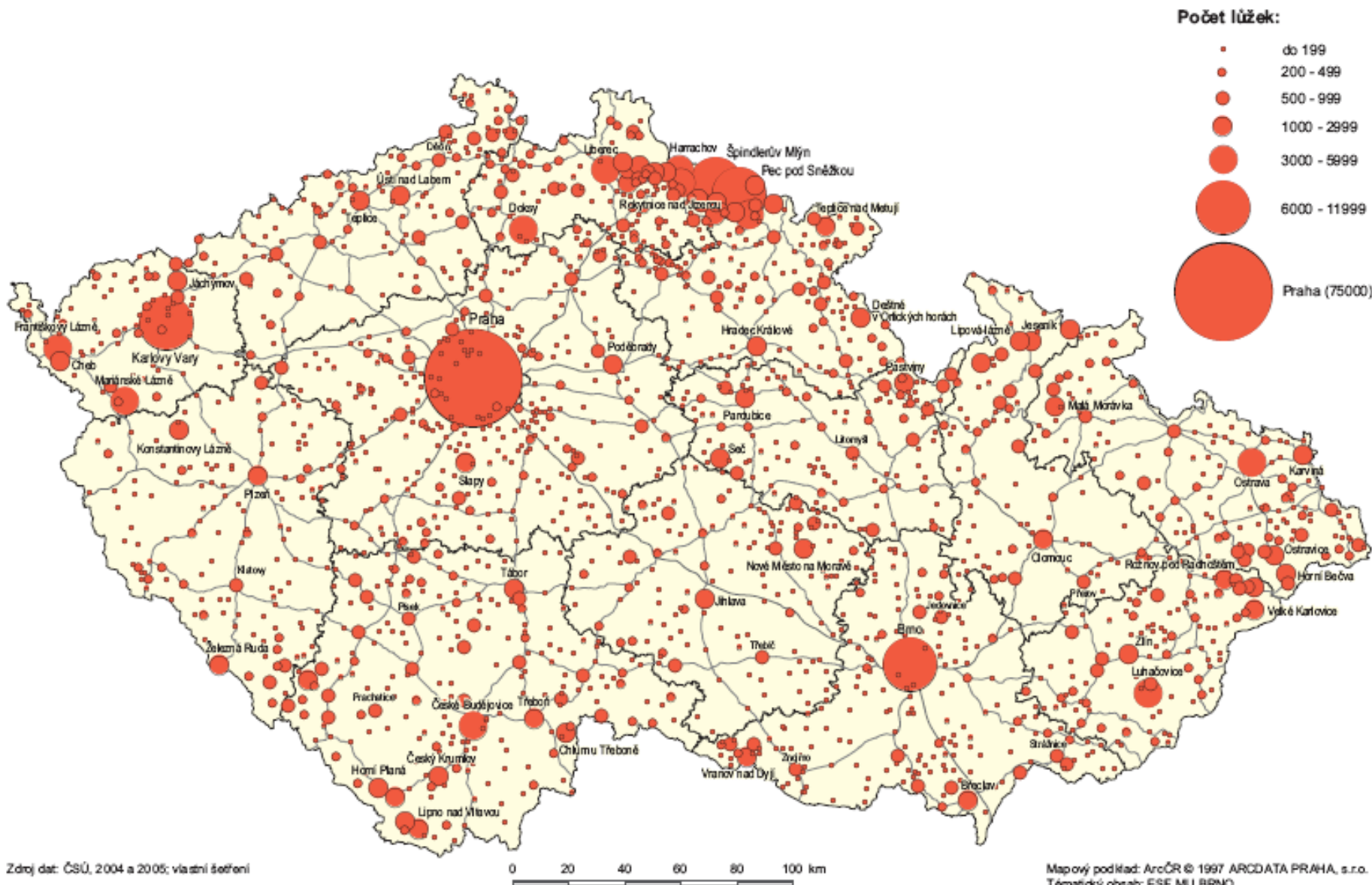
482	13 855	35 072	5 551
511	12 935	33 247	4 812
522	12 763	32 185	6 152
526	12 734	32 168	4 969
490	11 910	30 168	4 473
496	12 021	30 540	5 042
489	11 863	30 319	5 118
502	12 294	31 311	4 943
518	12 831	32 212	5 267
507	13 032	32 260	4 874

Zahraníční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2004

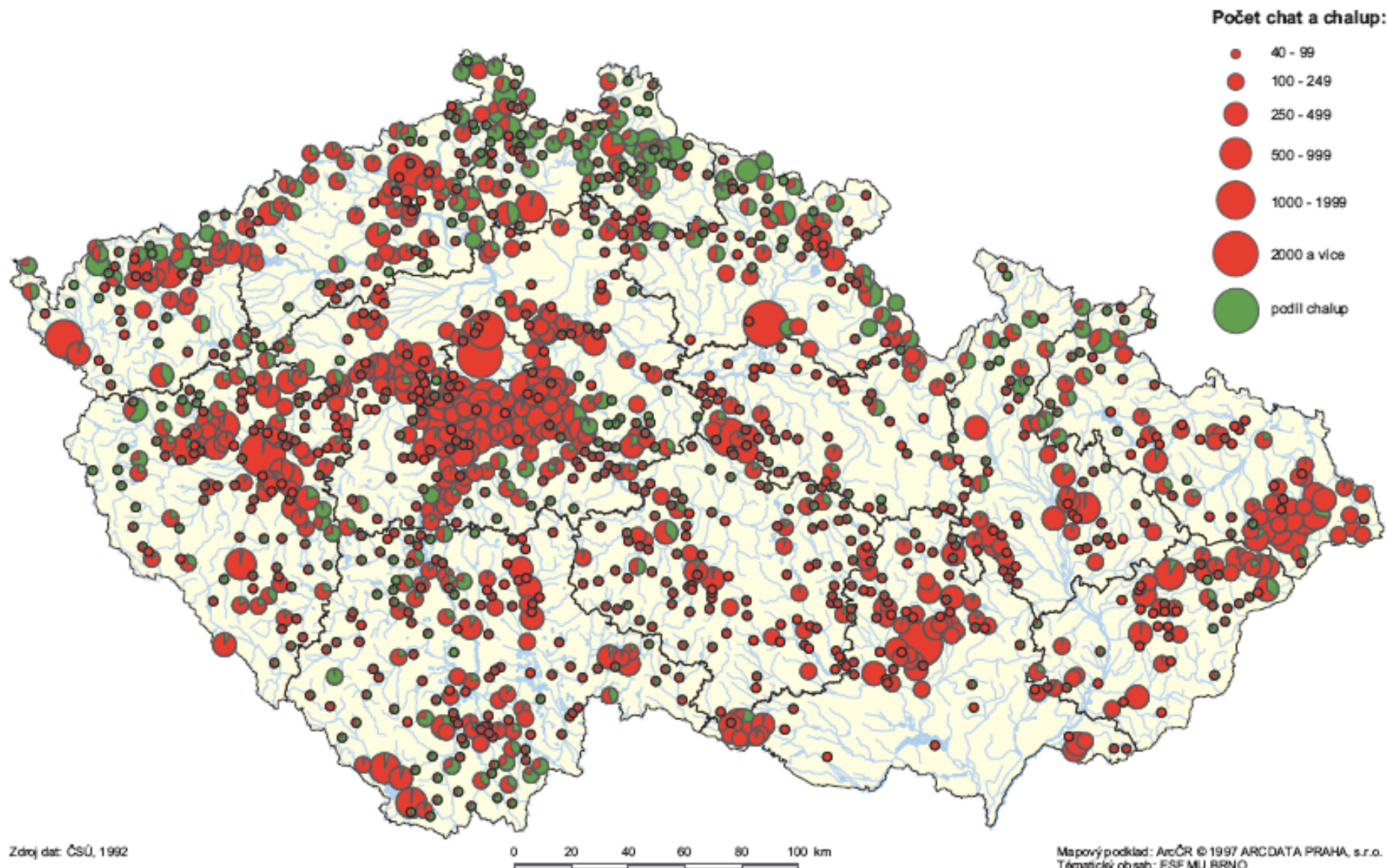

HROMADNÁ UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ

DRUHÉ BYDLENÍ (CHATAŘENÍ A CHALUPAŘENÍ)

Hlavní formy cestovního ruchu

forma cestovního ruchu = typ cestovního ruchu, pro jehož určení je klíčovým kriteriem ***motivace návštěvníka***; základními motivacemi jsou odpočinek, poznávání prostředí a kontakty s lidmi

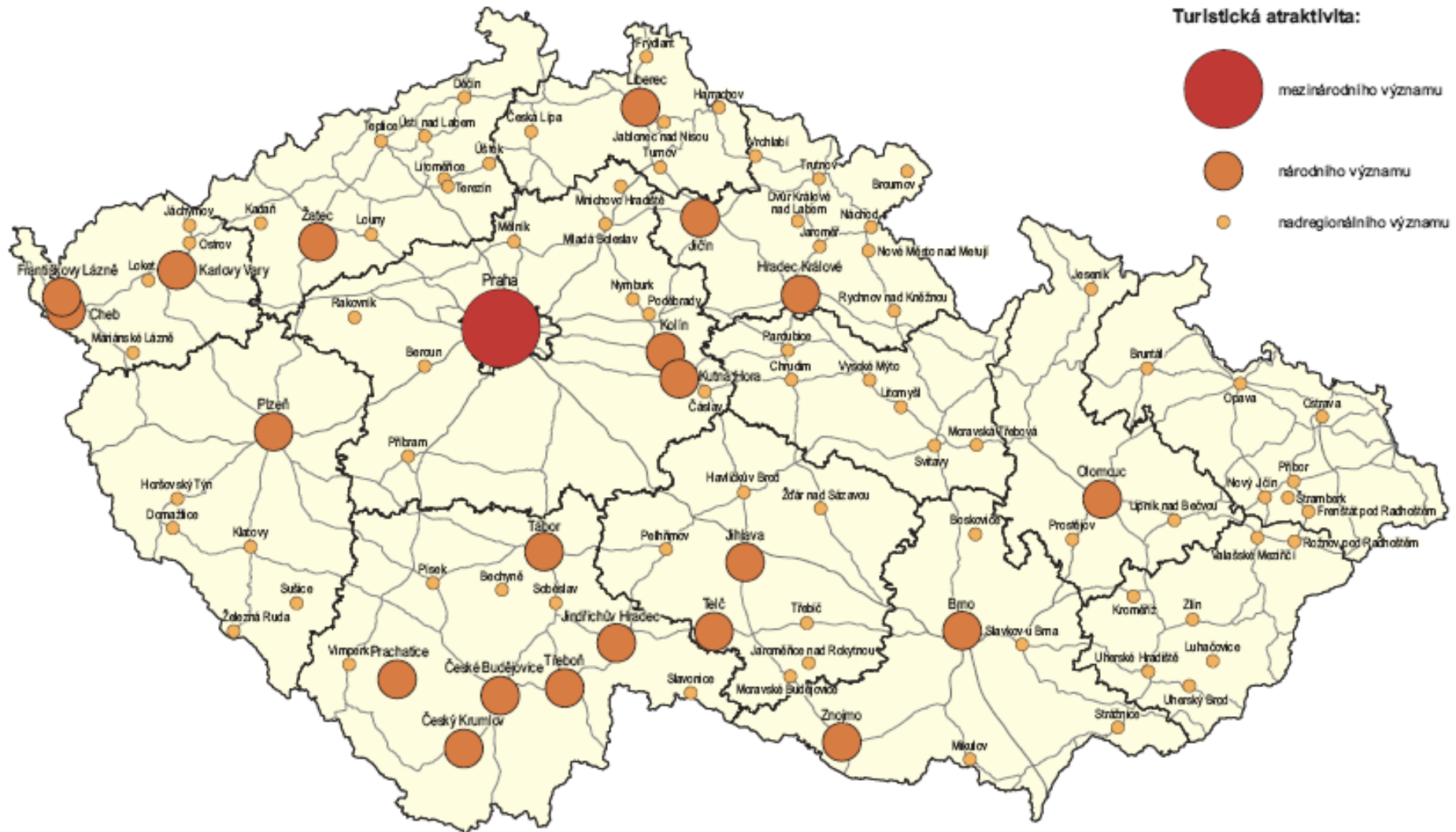
V obecnější rovině: rekreační, poznávací, socio-profesní...

Konkrétněji:

- Městský cestovní ruch
- Lázeňství
- Vinařská turistika
- Letní rekreace a turistika u vody
- Zimní sporty a rekreace
- Veletržní a kongresový cestovní ruch

(další formy cestovního ruchu?)

MĚSTSKÝ CESTOVNÍ RUCH

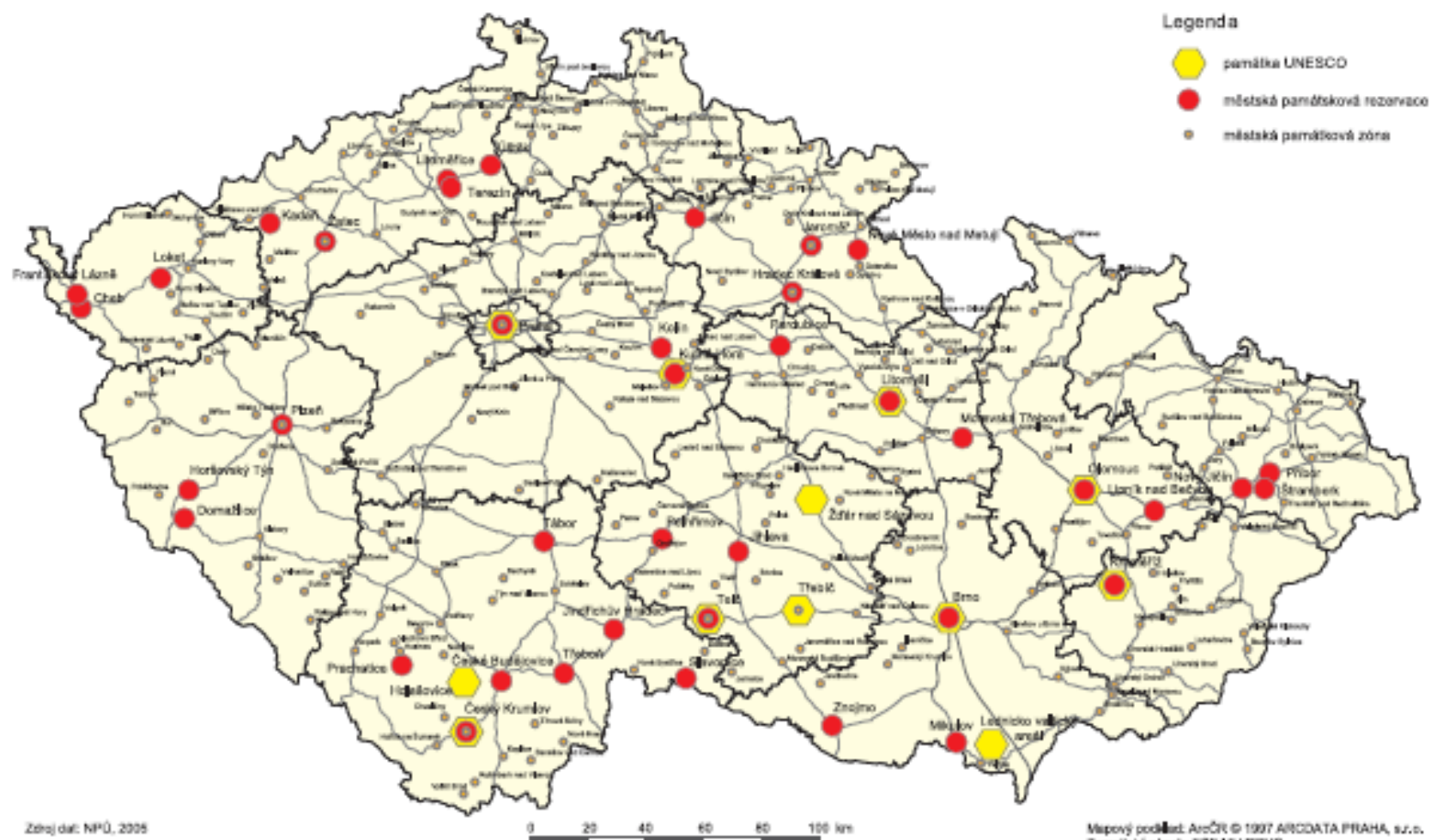

Zdroj dat: ČSÚ, 2005; vlastní šetření

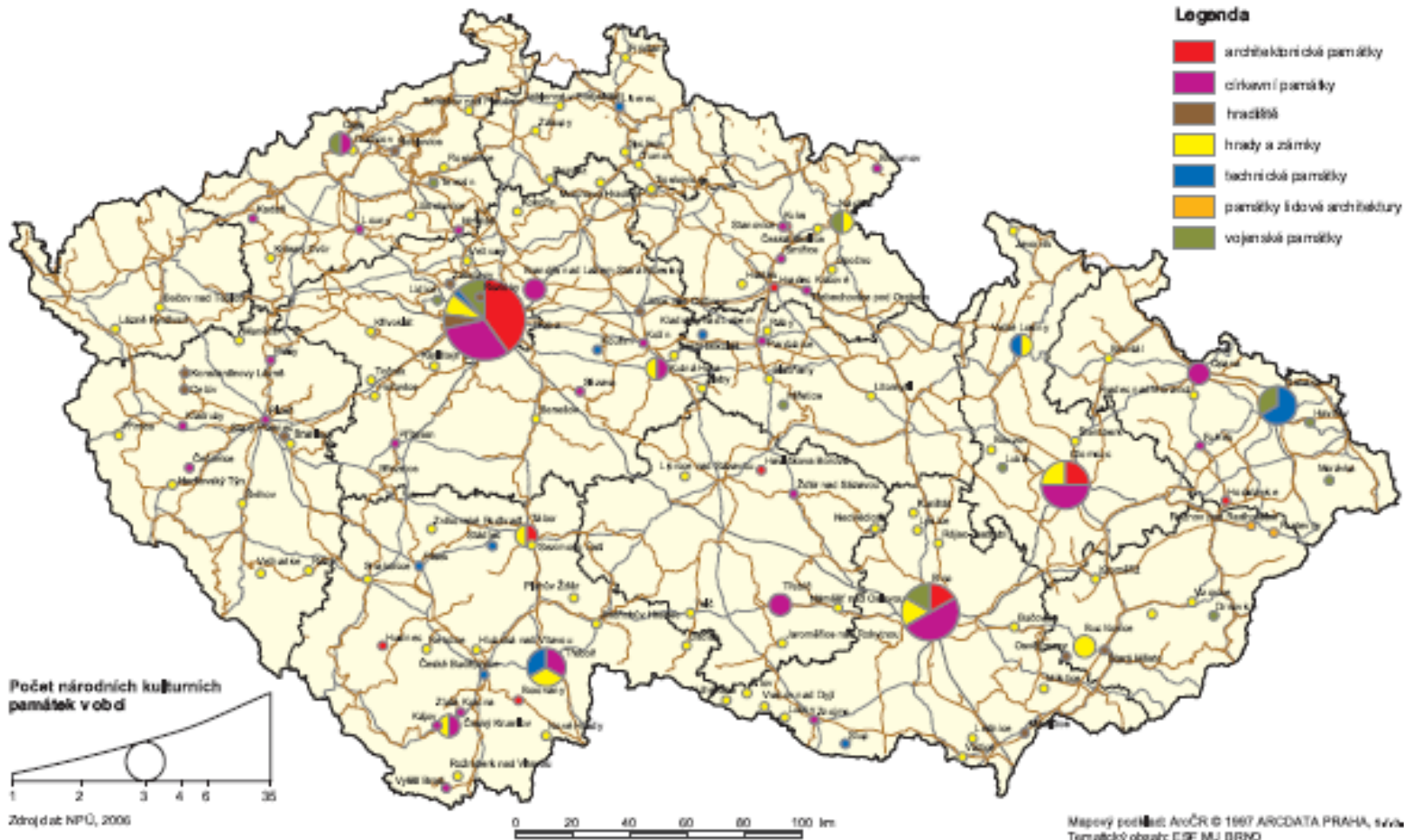
0 20 40 60 80 100 km

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

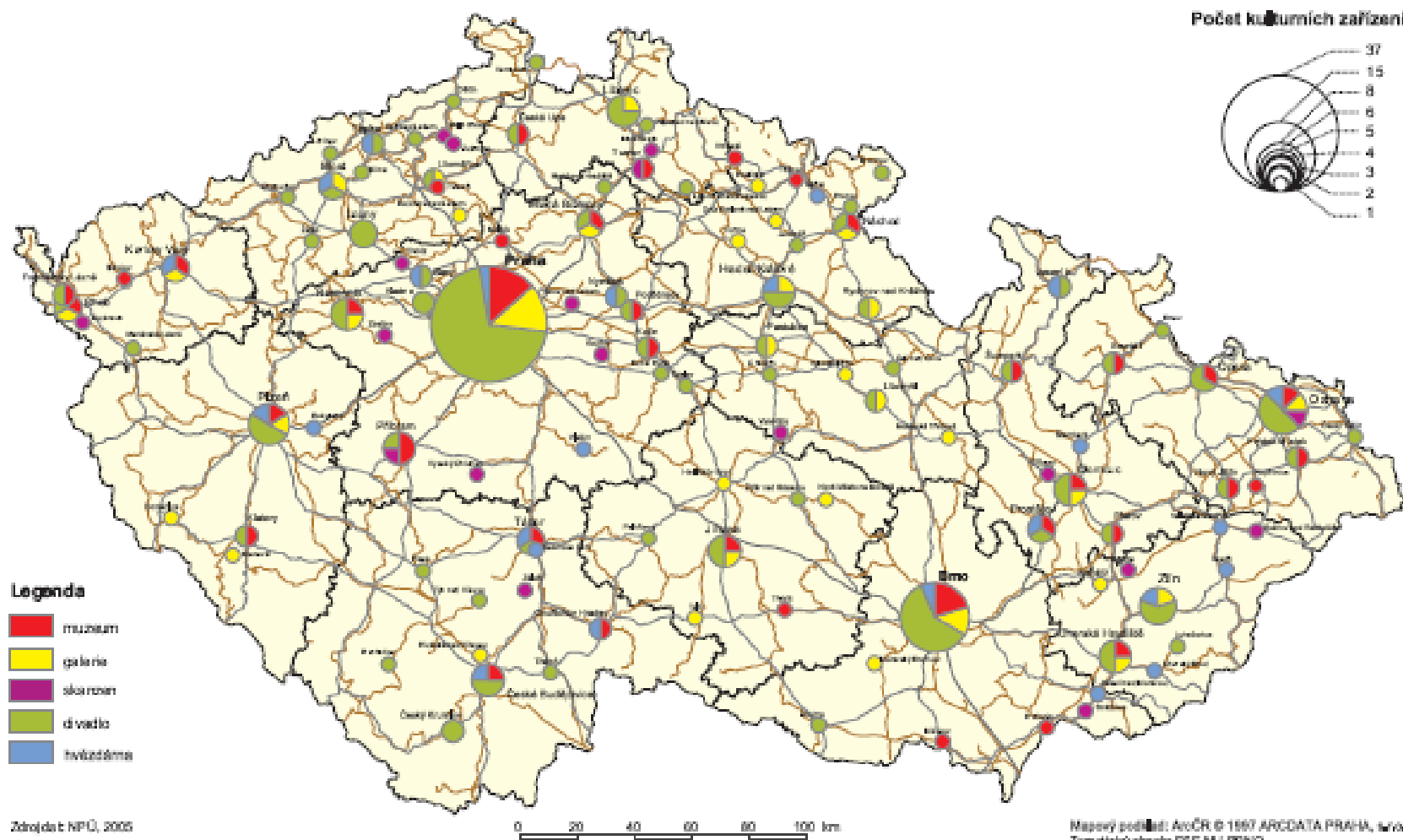
MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE A ZÓNY A PAMÁTKY UNESCO

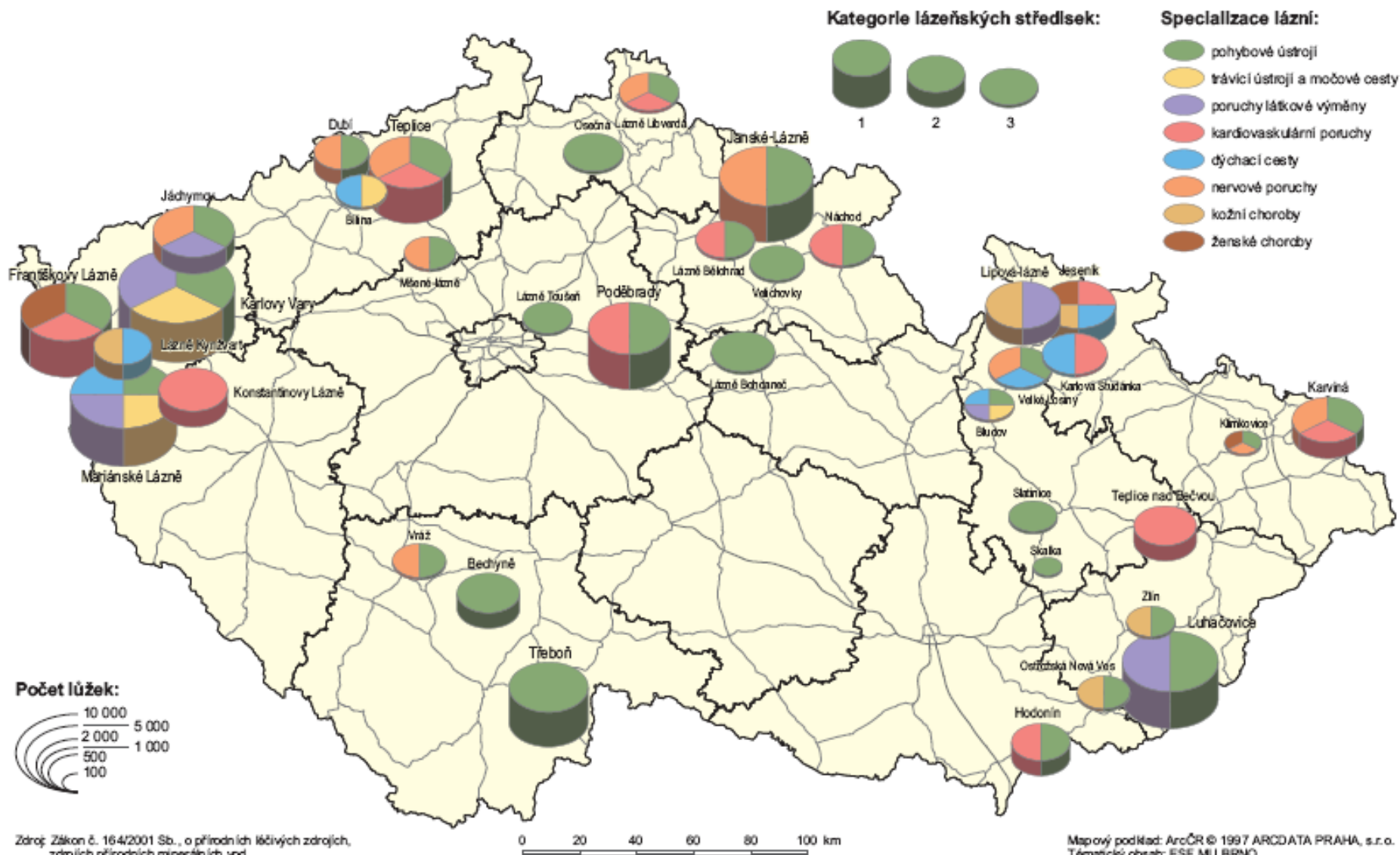
NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY

VÝZNAMNÁ KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ

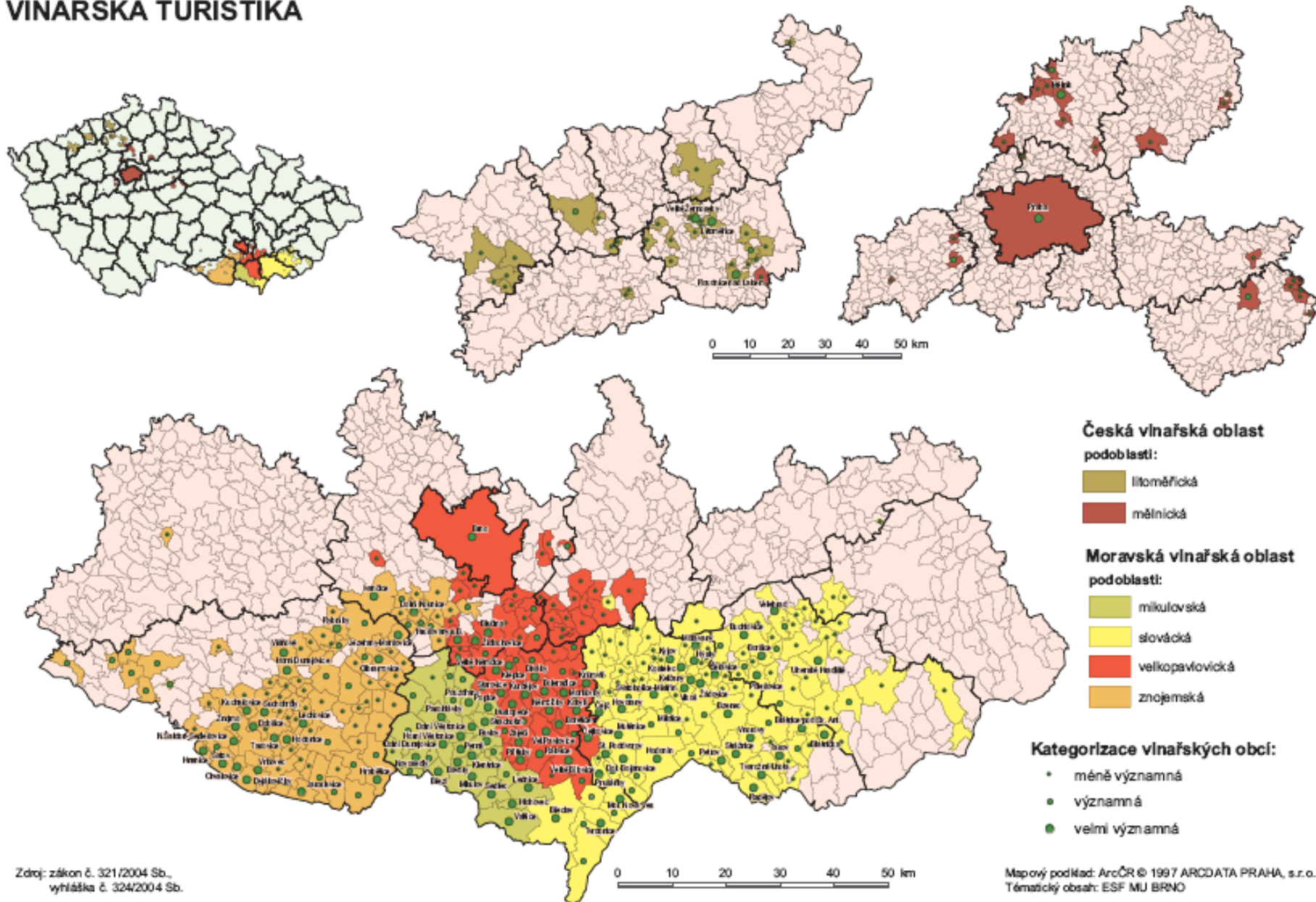
LÁZEŇSTVÍ

Zdroj: Zákon č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech (lázeňský zákon).

VINAŘSKÁ TURISTIKA

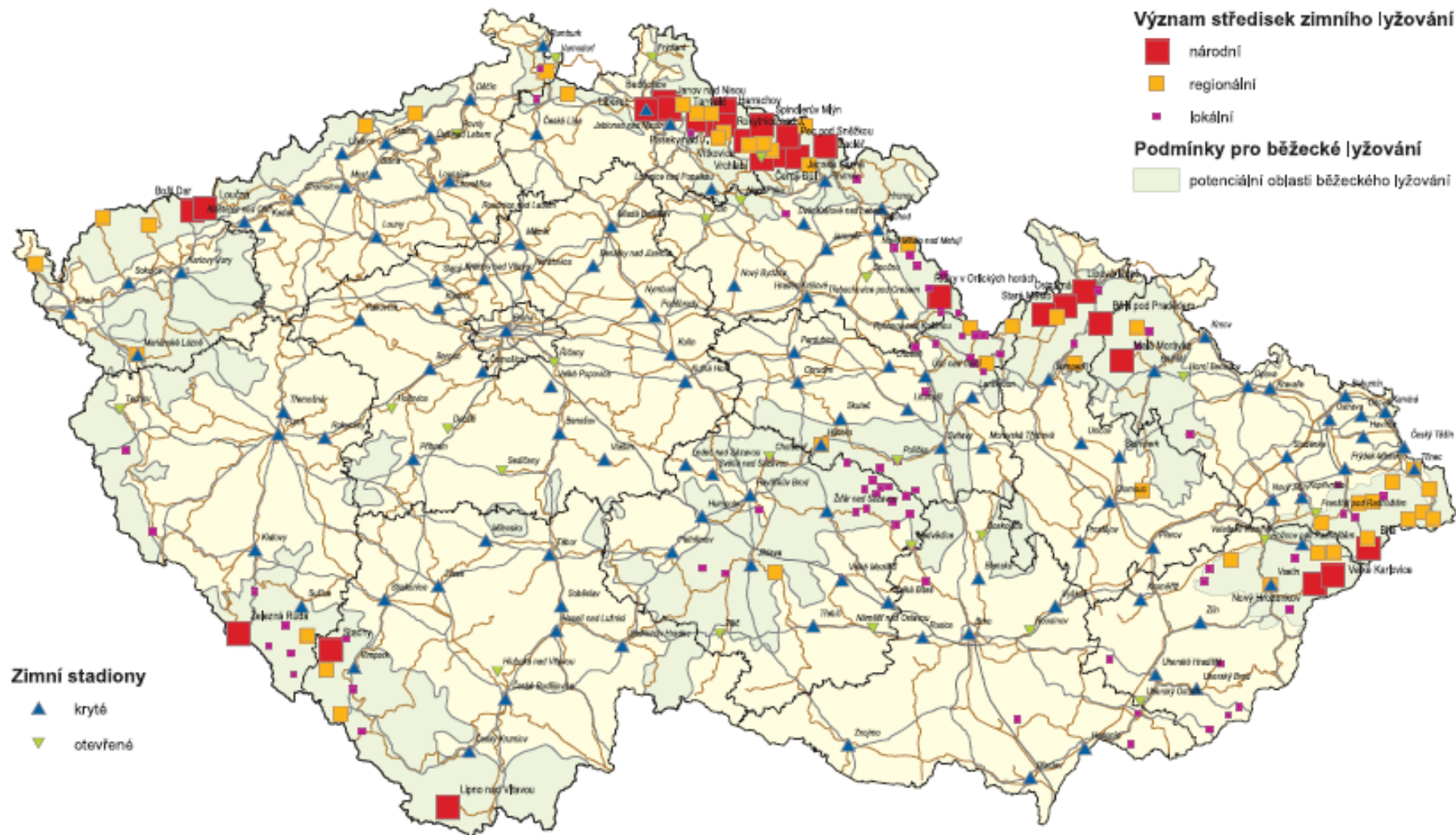

Zdroj: zákon č. 321/2004 Sb.,
vyhláška č. 324/2004 Sb.

Mapový podklad: ArcOR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

ZIMNÍ SPORTY A REKREACE

Zdroj dat: www.holidayinfo.cz, 2005
www.CZeCOT.cz, 2005
 Klimatické oblasti ČSSR, 1975

0 20 40 60 80 100 km

Mapový podklad: ArcČR © 1987 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
 Tematický obsah: ESF MU BRNO

VELETRŽNÍ A KONGRESOVÝ CESTOVNÍ RUCH

Význam středisek veletržního a kongresového cestovního ruchu:

Zdroj dat: www.CZeCOT.cz, 2005

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

*(Rozdíl mezi formami a druhy
cestovního ruchu?)*

Druhy cestovního ruchu

Při rozlišování jednotlivých druhů cestovního ruchu se vždy zdůrazňuje **určitý prvek (hledisko)** - může jít např. o motiv účasti, délku pobytu, organizaci, způsob dopravy apod. (někdy se prolínají s formami)

- **druh cestovního ruchu** = typ cestovního ruchu, pro jehož určení je klíčovým kritériem ***jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace*** v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky

i) podle místa realizace

- domácí cestovní ruch
- zahraniční cestovní ruch
- (mezinárodní, tranzitní)

Z hlediska **vztahu k ekonomice státu** lze také vymezit:

- ***příjezdový cestovní ruch*** (aktivní zahraniční)
- příjezdy a pobyt zahraničních návštěvníků;
z pohledu daného státu jde o přínos platebních prostředků
- ***výjezdový cestovní ruch*** (pasivní zahraniční)

ii) podle způsobu účasti a formy úhrady nákladů

- volný (komerční) cestovní ruch
- vázaný cestovní ruch

iii) podle způsobu a organizace zabezpečení služeb

- neorganizovaný cestovní ruch
- organizovaný cestovní ruch

iv) podle velikosti skupiny (často se prolíná s bodem iii)

- skupinový (hromadný) cestovní ruch
- individuální cestovní ruch

v) podle délky účasti

- krátkodobý cestovní ruch
- dlouhodobý cestovní ruch

vi) podle časového rytmu a rozložení během roku

Podle **časového rytmu** lze cestovní ruch třídit na:

- každodenní
- víkendový
- týdenní
- dlouhodobější

Podle **rozložení během roku** lze členit cestovní ruch na:

- sezónní (především letní a zimní sezóna)
- celoroční